

Na osnovu člana 8 stav 2 i člana 13 stav 1 Zakona o spomen-obilježjima ("Službeni list Crne Gore", br. 40/08, 40/11, 2/17 i 84/24) i člana 54 stav 1 tačka 52 Statuta Glavnog grada ("Službeni list Crne Gore – opštinski propisi", br. 8/19, 20/21 i 49/22), uz prethodnu saglasnost Vlada Crne Gore, Zaključak broj: 11-011/25-2675/2 od 24. jula 2025. godine i uz saglasnost Ministarstva kulture Crne Gore, Rješenje broj: UPI 13-041/25-235/3 od 30. jula 2025. godine, Skupština Glavnog grada – Podgorice, na sjednici održanoj dana 4. avgusta 2025. godine, donijela je

D O P U N U

Programa podizanja spomen-obilježja

U Programu podizanja spomen-obilježja (»Službeni list Crne Gore – opštinski propisi«, br. 12/25), poslije poglavlja VI dodaje se novo poglavlje VIa koje glasi:

Podizanje spomen-obilježja davanjem naziva javnoj predškolskoj ustanovi u osnivanju imenom Sofije Klikovac

1. Sofija Klikovac (1937–2023), doajen predškolskog vaspitanja i obrazovnja, dugogodišnja direktorica JPU „Ljubica Popović“, inicijatorica osnivanja prvih jaslica u Podgorici

Rođena je u mjestu Frutak, opština Danilovgrad. Osnovnu i srednju školu pohađala je u Podgorici, Vaspitačku akademiju u Zagrebu, a Defektološki fakultet, smjer logopedija, završila je u Beogradu. Od 1958. godine radila je u Zavodu za gluvu djecu u Kotoru. Već od 1959. godine rukovodila je predškolskom ustanovom „Ljubica Popović“. U toku svoje duge, vrlo produktivne karijere bila je izuzetno aktivna u struci, ali ništa manje i na polju društveno-političke djelatnosti, te je dugo bila članica Predsjedništva konferencije žena Jugoslavije, predsjednica zajednice predškolskih RO Crne Gore, članica Savjeta za vaspitanje i brigu o djeci Crne Gore i Jugoslavije, članica Pedagoškog savjeta SR Crne Gore, članica redakcije časopisa *Predškolsko dete*, *Porodica i dijete*, a bila je i članica OMEP-a, veoma značajne međunarodne organizacije predškolskog vaspitanja. Boravila je na Budimpeštanskom pedagoškom institutu, u Bonu i Sovjetskom Savezu, a te njene studijske posjete kasnije će efikasno i doprinosno testirati kroz praksu ondašnjih titogradskih (današnjih podgoričkih) vrtića. Posebna zasluga joj pripada što je uspjela da zainteresuje ondašnju javnost i zvanične prosvjetne vlasti u Crnoj Gori da se predškolsko i formalno uveže u jedinstveni obrazovni sistem.

Istrajna u svojoj idejnoj viziji u koncepcijskoj slici predškolstva za dobru djecu, direktora Ustanove, Sofija Klikovac, zahvaljujući respektabilnoj poziciji i autoritetu koji je temeljno gradila u crnogorskom društvu, predlaže Fondu za dječju zaštitu i Skupštini opštine Titograd otvaranje prvih jaslica. Predlog je utemeljila u značajnim naučnoteorijskim pokazateljima o važnosti i kapacitetnosti ranorazvojnih potencijala djeteta u *prve tri* godine, a potom i u objektivnim narastajućim potrebama roditelja u glavnom gradu, koji su nužno tražili ovakvu društvenu podršku za svoju djecu. Zahvaljujući pomenutim, nedvosmisleno ubjedljivim razlozima, Sofija Klikovac uspijeva da otvori još jedno veoma značajno polje u „predškoli“ od velikog značaja za djecu, njihove roditelje, zajednicu i budućnost crnogorskog društva. Prve dječje jaslice, o kojima je s posebnim ponosom govorila, otvorene su 25. novembra 1970. godine u Podgorici.

S otvaranjem prvih jaslica, u predškolske ustanove uključuju se i medicinske sestre pedijatrijskog smjera, koje vode brigu o načinu ishrane, izgrađivanju kulturno-higijenskih navika, zaštiti dječjeg zdravlja. Pored vaspitača, kao vodećih nosilaca vaspitno-obrazovnog djelovanja u jasličnim i vrtičkim grupama, o ozbiljnosti holističkog „pogleda“ na svekolike potrebe djece svjedoči i zalaganje utemeljiteljke dječjih jaslica, *direktorke Sofije* (ovo je bila uvriježena sintagma među zaposlenima u Ustanovi, ali i šire, u titogradskoj sredini) za angažovanje različitih potrebnih stručnjaka. Stoga su u Ustanovi radili kontinuirano i ljekar i nutricionista

Zahvaljujući izmijenjenoj poziciji predškolskog segmenta, kreiran je ozbiljniji, detaljno razrađeni predškolski program (1985), namijenjen radu sa najmlađima u vrtićima. Na zahtjev *direktorke*

Sofije, krajem 1987. godine, otvorena je psihološko-logopedaska ambulanta, u cilju „ranog otkrivanja i evidentiranja poremećaja u govoru, ponašanju, emocijama malih“ (Ljetopis Ustanove). Jednako lucidno je reagovala kada se ukazala prilika za realizaciju međunarodnog projekta *Korak po korak – Dječji vrtić kao porodični centar* (1994), u podgoričkim vrtićima, koji je predstavljao osnovu nove koncepcije rada u predškolskim ustanovama u Crnoj Gori. Nedugo zatim pokrenula je realizaciju projekta *Integracija djece s posebnim potrebama u redovne grupe vrtića* (1997) uz podršku međunarodne organizacije *Save the children*, uspostavljajući pionirske korake na polju inkluzivnog obrazovanja.

Za svoj izuzetni doprinos razvoju predškolskog vaspitanja i obrazovanja, dobrobiti djeteta i humanijeg društva, dobila je brojna priznanja: Nagradu oslobođenja Titograda za najbolje ostvarenje u oblasti predškolskog obrazovanja (1970), Plaketu *Kurir Jovica* za poseban doprinos vaspitanju djece od Savjeta za zaštitu i vaspitanje djece Jugoslavije (1977), Državnu nagradu Oktaih (1975), koja se dodjeljuje za izuzetne rezultate u oblasti vaspitanja i obrazovanja, nagradu Oktaih dječjem vrtiću, 1979. godine, Orden rada sa zlatnim vijencem (1980), Nagradu za filantropiju *Iskra* za životno djelo (2018). Godine 2024. predsjednik države Jakov Milatović posthumno je odlikovao Sofiju Klikovac Ordenom Crnogorske zastave III stepena.

Zbog svog izuzetnog doprinosa unapređenju pozicije djeteta i vaspitača u Crnoj Gori, krajnje otvorenom, razumijevajućem, prijateljskom odnosu sa kolegama, roditeljima, poslenicima obrazovno-političkih, stručnih i naučnih institucija, *direktorka Sofija* uživala je ugled koji ostavlja nieizbrisiv trag u našem društvu. Sofija Klikovac preminula je 5. septembra 2023. godine, u 86. godini života.

Davanjem naziva javnoj predškolskoj ustanovi po imenu Sofije Klikovac, ženi koja je dala izuzetan doprinos razvoju predškolskog vaspitanja i obrazovanja, dobrobiti djeteta i humanijeg društva, simbolično se čuvaju uspomene na istaknutu ličnost čije djelo je od posebnog društvenog, kulturnog i humanističkog značaja za Crnu Goru, što je u skladu sa čl. 1 i 5 Zakona o spomen-obilježjima.

2. Za podizanje spomen-obilježja davanjem naziva javnoj predškolskoj ustanovi u osnivanju imenom Sofije Klikovac, Vlada Crne Gore je da dala prethodnu saglasnost Zaključkom broj: 11-011/25-2675/2 od 24. jula 2025. godine, u skladu sa članom 9 stav 3 Zakona o spomen-obilježjima.

3. Vrsta spomen-obilježja – naziv javne ustanove.

4. Spomen-obilježje davanjem naziva javnoj ustanovi podići će Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija.

5. Sredstva za podizanje spomen-obilježja davanjem naziva javnoj ustanovi obezbjeđuje će Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija.

6. U realizaciji podizanja ovog spomen-obilježja, u skladu sa Zakonom, donijeće se posebna odluka.

Završna odredba

Ovaj program stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore – opštinski propisi“.

Broj: 02-016/25-1005

Podgorica, 4. avgust 2025. godine

SKUPŠTINA GLAVNOG GRADA – PODGORICE

PREDSJEDNICA SKUPŠTINE,
dr Jelena Borovinić Bojović

Jelena Borovinić Bojović